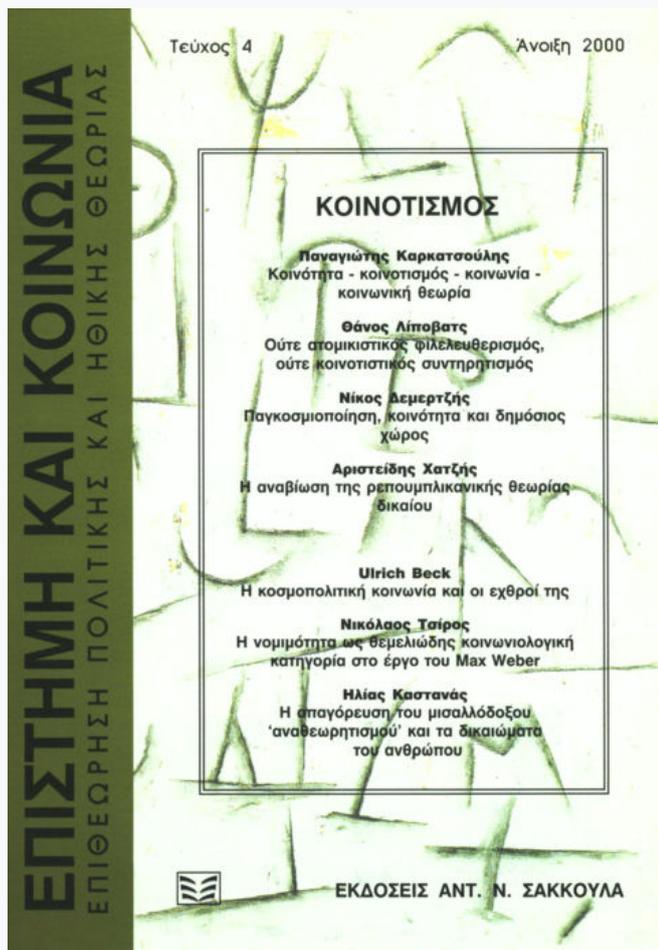

Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας

Τόμ. 4 (2000)

Κοινοτισμός

Takis S. Pappas, Making Party Democracy in Greece

Κ. Λ.

doi: [10.12681/sas.751](https://doi.org/10.12681/sas.751)

Copyright © 2015, Κ. Λ.

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Λ. Κ. (2015). Takis S. Pappas, Making Party Democracy in Greece. *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, 4, 214–215. <https://doi.org/10.12681/sas.751>

παρελθόν της, αλλά και προς τα ιστορικά όρια ενός φάσματος γνωσιολογικών και κοινωνικών θεωρητικών αναλύσεων της ύλης που άντλησαν με τον ένα ή άλλο τρόπο την έμπνευσή τους από αυτή. Ο καρπός αυτής της διμέτωσης ανάλυσης συνίσταται στη διαπίστωση –όχι άσχετη προς τον τρόπο με τον οποίο και ο ίδιος ο Marx συγκρότησε την αντίληψή του για τη θεωρία της αξίας– ότι ο κοσμοθεωρητικός υλισμός είναι παγιδευμένος στην ιδεολογική αναπαραγωγή και χρήση μιας άκαμπτης και αντιστορικής κατηγορίας της ύλης. Με αυτή την έννοια, ο κοσμοθεωρητικός υλισμός αποτελεί για την Αντωνοπούλου μια ακόμη φάση στη θεωρία του φρετχιισμού του εμπορεύματος και όχι έξοδο από αυτή.

Οι συνέπειες, βέβαια, μιας τέτοιας θέσης δεν περιορίζονται στο πεδίο μιας κοινωνιολογίας της γνώσης, όπως άλλοτε ρητά και άλλοτε υπανιχνικά υποστηρίζει η συγγραφέας. Η επιμονή της άλλωστε ότι το έργο του Marx μας επιτρέπει –και δεν μας επιβάλλει– ‘να επαναστατήσουμε κατά της κυριαρχίας των κοινωνικών αφαιρέσεων’, όπως σημείωνε χαρακτηριστικά ο ίδιος, μας θυμίζει τελικά πόσο τραγικά ελεύθεροι *υπάρχουμε* στην αναμέτρησή μας με τον εαυτό μας και την ύλη του, αν θέλουμε να παραμείνουμε πιστοί στη γνωσιολογική, ηθική και, σε τελική ανάλυση, πολιτική υποθήκη του μεγάλου Προσωπικού από την Έφεσο, του Ηράκλειτου, που σημαίνει από τα βάθη του χρόνου: *Εδιζησάμην εμειυτόν*.

A. X.

Takis S. Pappas, *Making Party Democracy in Greece* (London: Macmillan, 1999), 226 σελ.

Το βιβλίο αυτό εξετάζει τον ρόλο και τη συμβολή του κόμματος της Νέας Δημοκρατίας στην παγίωση του δημοκρατικού καθεστώτος στη μετα-δικτατορική Ελλάδα. Η ανάλυση εστιάζεται στην περίοδο 1974-1981, εξετάζει την εξέλιξη της Νέας Δημοκρατίας σε συνάρτηση με τον ρόλο της στο ‘νέο’ δημοκρατικό πολιτικό σύστημα και φωτίζει τους παράγοντες που συνέβαλαν στην επικράτηση στο ελληνικό πολιτικό σύστημα μετά το 1974 μιας μορφής κομματικής δημοκρατίας.

Το πρώτο μέρος του βιβλίου εξετάζει τις ιδεολογικές και γενικότερες πολιτικές παραμέτρους της καθεστωτικής αλλαγής του 1974, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο της ηγεσίας του Κωνσταντίνου Καραμανλή, ρόλο ο οποίος προσεγγίζεται από το συγγραφέα μέσα από το Βεμπεριανό πρόγραμμα

της 'χαρισματικής ηγεσίας'. Το δεύτερο μέρος εστιάζεται στην εκλογική, ιδεολογική και οργανωτική εξέλιξη του κόμματος της Νέας Δημοκρατίας. Παρουσιάζονται οι κύριες παράμετροι που καθόρισαν την δυναμική του κόμματος σε σχέση τόσο με το ευρύτερο πολιτικό σύστημα όσο και τις ενδοκομματικές εξελίξεις. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει και μια διεξοδική ανάλυση των στοιχείων συνέχειας και ασυνέχειας στο επίπεδο της πολιτικής ελίτ του κόμματος της Νέας Δημοκρατίας, στοιχεία τα οποία ο συγγραφέας αξιοποιεί και στα πλαίσια μιας σύγκρισης με την περίπτωση του ΠΑΣΟΚ. Τέλος, στο τρίτο μέρος του βιβλίου επιχειρείται μια γενικότερη αποτίμηση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ κομματικής εξέλιξης, μετασχηματισμού των πελατειακών σχέσεων και λειτουργίας της δημοκρατίας στο μετα-δικτατορικό πολιτικό σύστημα. Ο συγγραφέας επισημαίνει τον κυρίαρχο ρόλο των κομμάτων στην ελληνική πολιτική και αναλύει τους λόγους για τους οποίους 'ούτε το κράτος ούτε η κοινωνία πολιτών απολαμβάνουν κάποιο σημαντικό βαθμό αυτονομίας από τα πολιτικά κόμματα'.

Η εργασία βασίζεται σε αρκετές πρωτογενείς πηγές και συνιστά σοβαρή εμπειρική και εννοιολογική ανάλυση σημαντικών παραμέτρων της εξέλιξης και λειτουργίας της Νέας Δημοκρατίας, ενός κόμματος το οποίο έπαιξε κρίσιμο ρόλο στην περίοδο παγίωσης του δημοκρατικού πολιτικού συστήματος αλλά σε σχέση με το οποίο εξακολουθούν να υπάρχουν ερευνητικά κενά από άποψη πολιτικής επιστήμης. Το βιβλίο αποτελεί συμβολή στην επιστημονική ανάλυση των ελληνικών πολιτικών κομμάτων και των συνθηκών παγίωσης της Τρίτης Ελληνικής Δημοκρατίας.

Κ. Λ.

Μαρία Μ. Μενδρινού, *Η Εκλογική Πολιτική στο Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα: Εσωτερικές και Ευρωπαϊκές Παράμετροι, 1974-2000* (Αθήνα: Παπαζήσης, 2000), 361 σελ.

Το βιβλίο αυτό εξετάζει τις εκλογικές παραμέτρους της πολιτικής διαδικασίας στο ελληνικό πολιτικό σύστημα, τοποθετώντας με τρόπο συστηματικό την ελληνική περίπτωση στο πλαίσιο των σημερινών συζητήσεων για την εκλογική πολιτική στη διεθνή βιβλιογραφία της πολιτικής επιστήμης.

Υποθετώντας το πρίσμα των νέο-θεσμικών (new institutionalist) προσεγγίσεων, η Μαρία Μενδρινού αναλύει το εκλογικό σύστημα ως ιδιότυπο πολιτικό θεσμό. Ακολουθεί τη λογική της συγκριτικής ανάλυσης εφαρμοζόμε-